

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
KATEDRA GERMANISTIKY
42

28/406 J. L.

**Jihočeská univerzita v Českých
Budějovicích**

Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

**Srovnání lexikologické, morfologické a syntaktické stránky
české, německé a anglické verze vyhlášek Evropské Unie**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

AUTOR: Radka Kamarádová

VEDOUcí PRÁCE: Mgr. Radka Benešová

Knihovna JU - PF

3 1 1 5 1 7 2 1 6 5

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

**Srovnání lexikologické, morfologické a syntaktické stránky
české, německé a anglické verze vyhlášek Evropské Unie**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BP 10823
JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA -8-
Husova 458, 370 05 České Budějovice

AUTOR: Radka Kamarádová

VEDOUCÍ PRÁCE: Mgr. Radka Benešová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA -8-
Husova 458, 370 05 České Budějovice

Prohlášení:

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně.

Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušila autorská práva.

V Českých Budějovicích dne 25.04.2006

Manová
.....

Poděkování:

Děkuji především Mgr. Radce Benešové za její pomoc a připomínky, které mi pomohly při vypracování této bakalářské práce.

Anotace:

Cílem práce je sestavit přehled gramatických konstrukcí a jevů, typických pro právníko – ekonomický jazyk vyhlášek Evropské unie a provést jejich srovnání v jazyce českém, německém a anglickém. Součástí bude i porovnání charakteristické slovní zásoby, která v oblasti právnických dokumentů Evropské unie vznikla a dále se rozšiřuje. Autorka bude zjišťovat, které konstrukce jsou pro každý jazyk charakteristické a které lze použít stejným či podobným způsobem ve všech třech jazycích. Závěrem by měla konstatovat, ve kterých oblastech jsou si bližší čeština s němčinou, a ve kterých naopak němčina s angličtinou. Po lexikální stránce by se měla věnovat srovnání sémantické říše výrazů, použitých v anglickém a německém textu, jelikož německé výrazy bývají zpravidla konkrétnější a přesnější než anglické, takže se překlad stejného textu z němčiny a angličtiny do češtiny může lišit.

Annotation:

The main objective of this work is to compile a review of grammatical constructions and features typical for legal and economic language in the guidelines of European Union and to carry out a comparison between Czech, German and English. Another part should compare a characteristic vocabulary of legal documents which originate in the European Union and is still expanding. The author will establish which constructions of each language are characteristic and can be used in the same or similar way in all three languages. At the end the author should state in which areas German and Czech are closer and in which areas German and English. In the lexical part the author should pay attention to comparison of the semantic field of idioms used in the English and German text, because German idioms are generally more precise and accurate than the English, therefore the translation of the same text from German and English can be in Czech different.

Obsah

Úvod	7
1 Charakteristika jazyků	8
1.1 Charakteristika německého jazyka	8
1.1.1 Zařazení	8
1.1.2 Lexikologie a morfologie	8
1.1.3 Slovní zásoba	8
1.1.4 Časy	9
1.2 Charakteristika anglického jazyka	10
1.1.5 Zařazení	10
1.2.2 Lexikologie a morfologie	10
1.2.3 Slovní zásoba	11
1.2.4 Časy	11
1.1.6 Charakteristika Českého jazyka	12
1.1.7 Zařazení	12
1.1.8 Lexikologie a morfologie	12
1.1.9 Slovní zásoba	13
1.3.4 Časy	13
2 Praktická část I.	14
2.1 První věta	14
2.1.1 České znění – první část	14
2.1.2 Německé znění – první část	15
2.1.3 České znění – druhá část	16
2.1.4 Německé znění –druhá část	17
2.2 Druhá věta	18
2.2.1 Německé znění – první část	18
2.2.2 České znění – první část	19
2.2.3 Německé znění – druhá část	20
2.2.4 České znění – druhá část	21
2.2.5 Srovnání	21

3 Praktická část III.	23
3.1 Gerundium	23
3.2 Souvětí	27
3.3 Modální slovesa	31
3.4 Příčestí	34
3.4.1 Příčestí přítomné	34
3.4.1 Příčestí minulé	34
3.5 Konkurenční formy pasíva	38
3.5.1 Vazba sein + zu + inf	38
3.5.2 Vazba haben + zu + inf	40
3.6 Slovesný rod	43
4 Praktická část IV.	48
4.1 Lexikologie	48
4.1.1 Slovník vyhlášek – část I.	48
4.1.2 Slovník vyhlášek – část II.	54
4.1.2 Typický slovník ekonomicko - administrativního stylu	61
5 Resumé	62

Úvod

Pro svou bakalářskou práci jsem si toto téma vybrala, protože si myslím, že je aktuální vzhledem k tomu, že Česká republika vstoupila do Evropské unie.

Ve své práci bych se chtěla zabývat celkovým srovnáním českého, anglického a německého jazyka z hlediska administrativního stylu.

Vzhledem k tomu, že si čeština a němčina stojí blíž, ráda bych svou pozornost obrátila na detailnější rozbor několika vět z vyhlášky Evropské unie a rozebrala je jak z morfologického tak i ze syntaktického hlediska. Na tomto rozboru by mělo být patrné, v čem si čeština a němčina v překladech vypomáhá stejnými obraty a stejnými jazykovými funkcemi a kde je jeden či druhý jazyk nucen najít jiný prostředek k vyjádření tak, aby neodbočil od obsahového významu, který má být sdělen. Jelikož má němčina chudší deklinaci, mělo by být patrné, kde se syntax obou jazyků rozchází, tj. kde se větné členy neshodují, popř. shodují.

Na příkladech vět ve všech třech jazycích bych chtěla poukázat na charakteristické jevy a konstrukce, které jazyky využívají pro administrativní styl a srovnat je, zda se liší, či se v některých jazycích shodují a nebo jsou použity pro odlišnou interpretaci překladu, tj. zda je možno použít stejný jev či konstrukci ve všech třech jazycích stejně a nebo musí být využito jiného prostředku k vyjádření stejné věty či jazykového obratu.

Na těchto příkladech bude tedy možné srovnat, kde si je angličtina s němčinou blíže a kde naopak zase čeština s němčinou.

Z lexikálního hlediska bych chtěla vypracovat přehled nejčastěji používané slovní zásoby, která v oblasti právnických dokumentů Evropské unie vznikla a poukázat na nová spojení, která jsou rychlým vývojem a potřebou úřední oblasti vyžadována. A poté vypracovat stručný přehled úřední/právníkové mluvy, která je již zažitá a běžně se v těchto stylech používá.

Závěrem bych chtěla uvést celkové srovnání morfologického, syntaktického a lexikálního hlediska, která tento styl spoluutvářejí.

I. Charakteristika jazyků

1.1. Charakteristika německého jazyka

1.1.1. Zařazení

Německý jazyk patří stejně jako jazyk český a anglický do indoevropské jazykové rodiny. To je skupina jazyků, která se společně vyvíjela v rozsáhlých oblastech Eurasie z předpokládaného indoevropského prajazyka. Tato skupina se dále dělí na skupiny mezi které patří i germánské jazyky- tedy i němčina. Od ostatních větví se germánské jazyky odlišují změnami v rámci procesu prvního posouvání hlásek.

1.1.2. Lexikologie a morfologie

1. Rozlišuje se určitý (*der, die, das*) a neurčitý (*ein, eine*) člen.
2. Rozlišují se čtyři pády u jmen: nominativ, genitiv, dativ a akuzativ. Jsou vyjádřeny většinou jen tvarem členu, k některým ale patří koncovky podstatného jména.
3. Systém slovesných časů je bohatší než v češtině, ale ve srovnání s angličtinou chybí průběhové formy: předminulý (Plusquamperfekt), minulý (Imperfekt), předpřítomný (Perfekt), přítomný (Präsens), předbudoucí a budoucí (Futur). Podmíněný děj se vyjadřuje konjunktivem a kondicionálem.
4. Slovosled je o něco volnější než v angličtině, ale přece jen má pevné mantinely. Hlavní sloveso stojí na druhé syntaktické pozici ve větě. Typickým rysem němčiny je odsouvání ostatních slovesných tvarů (a také hlavního slovesa ve vedlejší větě) na konec, může se tam sejít i několik sloves najednou:
Např. *Wenn ich das früher gewusst hätte, hätte ich es nicht mehr tun werden müssen.*
5. Všechna podstatná jména začínají vždy velkým písmenem.

slovní zásoba

Starší slovní zásoba byla ovlivněna hlavně latinou a románskými jazyky. V moderní době je patrný silný vliv angličtiny. Výpůjček je přesto poměrně málo, hlavním

nástrojem obohacování slovní zásoby zůstává v němčině hojně využívané skládání slov. Němčina se píše latinkou. S výjimkou přehlasovaných Ä, Ö, Ü nevyužívá diakritická znaménka. Používání tzv. ostrého S (scharfes S, ß - pouze malé, při psaní kapitálními písmeny přepisováno jako SS) bylo reformou pravopisu v 90. letech 20. století omezeno, ve Švýcarsku je ale závazné (ß je tam považováno za zastaralé).

Časy

1. předbudoucí – Futur II.
2. budoucí – Futur I.
3. přítomný – Präsens
4. minulý – Präteritum
5. předpřítomný - Perfekt
6. předminulý – Plusquamperfekt

1.2. Charakteristika anglického jazyka

1.2.1. Zařazení

Anglický jazyk patří do indoevropské jazykové skupiny stejně jako němčina a čeština. Patří do podskupiny západogermánské a má dominantní postavení, co se týká používanosti ve světě. Je to jazyk analytický, i když malou část skloňování si angličtina ponechala v podobě přivlastňovacích zájmen. Také nemá tak vyhraněné slovesné druhy jako čeština či němčina. Slova jako *sleep, break, laser a telephone* mohou tedy být jak podstatná jména tak i slovesa.

Co se týká koncovek, tak ty jsou používány např. u příslovci *-ly* je známkou, která poukazuje na slovní druh příslovci, avšak ne všechny příslovce končí na *-ly* a ne všechny slova končící na *-ly* jsou příslovce. Například *tomorrow, slow, fast, crosswise* mohou být příslovci, ale *leisurely, friendly, ugly* jsou přídavnými jmény.

Za jistých okolností mohou být slova, která mají tradičně vyhraněnou gramatickou funkci, použita jako slovesa a nebo podstatná jména. Například : “We must look to the *hows* and not just the *whys*”.

Angličtina je oproti němčině a češtině analytickým jazykem a není tedy flektivním jazykem. Postrádá gramatický rod a shodu přídavných jmen, za tímto účelem si však vytvořila jiné prostředky, např. víceúčelová modální slovesa, která plní v angličtině nepostradatelnou funkci jako např. ve skladbě otázky a časů. Dále pak slovosled, který je pevný tzv. SVO- subject - verb - object. Zde je velmi důležitá intonace, která právě ve spojení s ustrnulým slovosledem dodává angličtině na konkrétnosti a flexibilitě. Co se týká slov jako takových, má angličtina slova kratšího rázu, která avšak na druhé straně postrádají konkrétnost. Také díky časům, angličtina řeší svou strnulost.

1.2.1. Lexikologie a morfologie

Gramatika je v angličtině na jedné straně jednoduchá – rod, představuje primárně roli gramatickou a jen v omezené míře kategorii sémantickou, tvoření složitějších forem

množného čísla odpadá. Na druhé straně právě díky svému rozvinutému kontextu časů je pro mnohé cizince obrovskou překážkou.

Slovní zásoba

se neustále rozšiřuje, což je také jedním z charakteristických jevů angličtiny. Tento jev vyplývá právě z jejího dominantního postavení ve světě a neustálou potřebou pro vznik nových slov. Vypomáhá si výpůjčkami z jiných jazyků např. němčinou a latinou nebo také slangem, který dodává starým slovům nový význam a přenáší se zpět do spisovného jazyka. Největším přínosem nových slov do angličtiny je však bezesporu věda a technika, která se roste obrovským tempem.

časy základní:

časy	angličtina	poznámky
simple present	<i>I go.</i>	Vyjadřuje především schopnost a zvyk ("I play the guitar").
present continuous	<i>I am going.</i>	Tato forma v angličtině poukazuje na vyjádření současné akce. V jiných indoevropských jazycích se dává přednost prostému přítomnému času
simple past (preterite, imperfect)	<i>I went.</i>	V angličtině tento čas indikuje akci, která se uskutečnila v minulosti a v minulosti již skončila
simple future	<i>I will go.</i>	Tento čas může být užit jako vyjádření úmyslu, předpokladu a nebo jiných prvků.
present perfect	<i>I have gone.</i>	Vyjadřuje akci, která započala v minulosti, ale má vliv na přítomnost.
past perfect (plusperfect)	<i>I had gone.</i>	Tento čas vyjadřuje akci, která započala před akcí jinou a již před touto akcí skončila.
future perfect	<i>I will have gone.</i>	Vyjadřuje minulou akci v hypotetické budoucnosti.

1.3. Charakteristika českého jazyka

1.3.1. Zařazení

Český jazyk patří do skupiny indoevropských jazyků, přesněji do skupiny západoslovanské a má tedy charakteristické rysy slovanského jazyka. Je to jazyk flexivní na rozdíl např. od jazyka anglického a má daleko rozsáhlejší deklinaci než ta, která je u jazyka německého.

Charakteristickým znakem češtiny je její velká deklinace a konjugace, kde se mezislovní vztahy vyjadřují koncovkami. U jmen je to pomocí koncovek pro jednotlivé pády ale i u adjektiv má specifickou deklinaci, která je většinou velmi dobře odlišena právě od deklinace substantiv. Slovesa nabývají koncovek osobních. Flexe je tedy velice různorodá, např. existuje mnoho výjimek a vzorů podle kterých se řídí, je zde také zvýšená míra morfologické variantnosti (existuje velké množství dubletních koncovek). Koncovky vyjadřují současně více různých funkcí (zpravidla 2 až 3) a jsou homonymní. Velká synonymie koncovek nastává u jednoho mluvnického významu.

Čeština má poměrně dobře rozlišený slovní druh, má shodou příd. jmen s podstatnými, frekvence osobních zájmen je menší než v jazycích izolačních. Frekvence vztažných zájem je ale naopak větší než v jazycích aglutinačních.

Mezi základem slova a slovtvornou příponou bývá kmenotvorná přípona, dnes velice často splývá s koncovkou. Gramatická stavba češtiny je velmi složitá a to právě proto, že je to flexivní jazyk.

V základním syntaktickém typu je slovesná věta, hojně se také vyskytují vedlejší věty. Čeština má méně infinitivů než aglutinační jazyky, přijímá cizí slova a snaží se je přiřadit do deklinací, které již má, pokud to zakončení dovolí.

1.3.2. Lexikologie a morfologie

Lexikální a gramatický význam se vyjadřuje zpravidla v jednom slově.

- V češtině tak jako v němčině a angličtině se objevuje tzv. analytismus tzn. že se gramatický význam vyjadřuje „pomocnými“ slovy.

Např. „budu pracovat“ (lex. význam „pracovat“, gramatický význam je oddělen, pomocné slovo „budu“).

- zásluhou slovesného vidu se zjednodušil systém slovesných časů minulých
- čeština nemá členy
- slovosled je velmi volný, a je ovlivněn:
 - postojem mluvčího ke skutečnosti
 - gramatickými činiteli
 - aktuálním členěním (kontextové)
 - rytmičtými činiteli

Slovní zásoba

se neustále rozšiřuje především díky derivaci, přechylováním, zdrobnělinami, souslovnými spojeními, zkracováním, univerbizací a přejímáním cizích slov.

Čas – vyjadřuje slovesné tvary určité – v jaké době se děj odehrává. Určuje se ze stanoviska mluvčího.

Dělí se:

- a) přítomný (prézens),
- b) minulý (préteritum),
- c) budoucí (futurum). = objektivní čas

II. Praktická část 1.

Německý a český jazyk - srovnání překladů

2.1. První věta

2.1.1. České znění – první část

I. Ve větě *Odrážejíc vůli občanů a států Evropy vytvářet společnou budoucnost, zakládá tato Ústava Evropskou unii, jíž členské státy svěřují pravomoci k dosažení společných cílů* se v její první části v českém překladu vyskytuje přechodníková vazba, kde slovo *odrážejíc* je po morfologické stránce přechodníkem ad.1 a po syntaktické stránce doplňkem ad.2, který se váže na slovo *vůli* (předmět) a slovo *zakládá* (přísudek).
Ad. 1.

V českém jazyce dělíme přechodníky na tvořené z nedokonavých sloves a sloves dokonavých. Ze sloves nedokonavých vznikají přechodníky a) přítomné a ze sloves dokonavých vznikají přechodníky b) minulé, které jsou tvořeny slovesy v jednotném čísle 3. os. Např:

a) Přechodníky přítomné, vyjadřují současnost s obsahem přísudku v přítomnosti, minulosti, budoucnosti

Přišel (on) + odtrhneme *l* + suffix *d* = *přišed*

+ suffix *si* = *přišedsi*

+ suffix *se* = *přišedse*

Vzal (on) + odtrhneme *l* + suffix *v* = *vzav*

+ suffix *ši* = *vzavši*

+ suffix *še* = *vzavše*

b) Přechodníky minulé-vyjadřují předčasnost před dějem přísudku.

Přechodník *Odrážejíc* je v tomto případě tvořen z nedokonavého slovesa odrážet, a to v 3. os. množ. č v přít. času.

odrážejí (oni) + suffix e = *odrážejíe*
+ suffix ce = *odrážejíce*
+ odtrhneme *i* + suffix e = *odrážee*

Mají (oni) + suffix e = *majíe*
+ suffix ce = *majíce*
+ odtrhneme *i* + suffix e = *majee*

Přechodníky nevyjadřují osobu, ve spisovném jazyce se proto syntaktická závislost doplňku vyjádřeného přechodníkem signalizuje pouze jen shodou v čísle a v sg. i v jmenném rodě. Přechodníky se tím sblíží s adjektivy, zvláště dějovými.

Přechodník sám o sobě nevyjadřuje žádný sémantický rozdíl. Často však ve větách s přechodníkovou konstrukcí pronikají různé příslovečné významy, v tomto případě se tedy jedná o kauzativní větnou strukturu. Ze stylistického pohledu se přechodníky v hovorovém jazyce nevyskytují, ale v odborném jazyce jsou někdy potřebné jako prostředek syntaktické kondenzace např. v mezinárodních smlouvách. *Vysoké smluvní strany majíce na zřeteli..., usilujíc o...*

Ad.2. Doplněk je výraz, který je ze syntaktického hlediska závislý jak na substantivu (vůli) a to v jakékoli jeho větněčlenské platnosti, tak na slovesu (zakládá). Má proto mezi větnými členy postavení zvláštní: vztahuje se nikoli k jednomu větnému členu, ale jeho závislost je vyjádřena na dvou členech zároveň.

2.1.2. Německé znění – první část

II. V německém znění věty *Geleitet von dem Willen der Bürgerinnen und Bürger und der Staaten Europas, ihre Zukunft gemeinsam zu gestalten, begründet diese Verfassung die Europäische Union, der die Mitgliedstaaten Zuständigkeiten zur Verwirklichung ihrer gemeinsamen Ziele übertragen*, kde je v češtině užito přechodníkové vazby vyjádřené doplňkem, který němčina nemá, je namísto toho použito Participia II *geleitet* ad. 3. a infinitivní konstrukce *zu gestalten* ad.4.

Ad. 3. Participiální konstrukce dělíme na přívlastkové (attributive) a nepřívlastkové (nicht – attributive) a ty se dále dělí na příslovečné (adverbiale) a vedlejší přísudkové (nebenprädikativische). V tomto případě se jedná o konstrukci nepřívlastkovou, ale příslovečnou – příčinnou.

Ad.4 .Infinitivní konstrukce svou syntaktickou konstrukcí stojí mezi vedlejšími větami a větnými členy. S vedlejšími větami má společné to, že jsou v ní infinitivy rozvity pomocí předmětů, příslovečných určení a dalších větných členů. Dále mají společnou absenci podmětu, který je ale možno rozpoznat z nadřazené věty, obsahují přísudek i když jen ve formě neurčitého slovesa – infinitivu a jsou chápány jako zredukované vedlejší věty (absence podmětu, VF a spojovacího výrazu). Vykonávají však stejnou funkci jako vedlejší věty, tvoří tedy s větou hlavní souvětí podřadné. U infinitivních vazeb rozlišujeme dva druhy:

a) infinitivní konstrukce, které jsou valenčně závislé

b) infinitivní konstrukce, které valenčně závislé nejsou

ad. a) tyto valenčně závislé konstrukce vyžadují zaplnění odpovídajících pozic těch slovních druhů, které stojí v nadřazené větě. Mohou mít funkci podmětu, předmětu nebo příslovečného určení. Např.: *wir freuen uns, ihn zu sehen* – předmět

euch hier zu treffen, freut uns – podmět

ad. b) valenčně nezávislé konstrukce, obsahují naopak jen potenciální příslovečné údaje, které nezaplňují žádné pozice slovních druhů z nadřazené věty. Jsou to tedy údaje, které mohou přistupovat k různým slovesům stejně.

Ve větě - *ihre Zukunft gemeinsam zu gestalten, begründet diese Verfassung die Europäische Union* – plní infinitivní konstrukce funkci předmětnou, která je valenčně závislá a vyžaduje tedy zaplnění svých valenčních pozic.

2.1.3. České znění - druhá část

Odrážejíc vůli občanů a států Evropy vytvářet společnou budoucnost, zakládá tato Ústava Evropskou unii, jíž členské státy svěřují pravomoci k dosažení společných cílů.

Podtržené věty jsou věty hlavní, a to jak v jazyce českém, tak i v jazyce německém. Sloveso je na prvním místě, podmět na druhém a předmět na třetím, z toho plyne, že tyto věty mají charakter slovosledu věty "Stirmsatz".

Tučně vyznačená věta v jazyce českém, je věta vedlejší a je s větou hlavní spojena výrazem *již*, který vykonává ze syntaktického hlediska funkci nepřímého předmětu a vztahuje se k předmětu *Evropskou unii*. Tento předmět rozvíjí vedlejší věta přívlasková.

2.1.4. Německé znění – druhá část

Geleitet von dem Willen der Bürgerinnen und Bürger und der Staaten Europas, ihre Zukunft gemeinsam zu gestalten, begründet diese Verfassung die Europäische Union, der die Mitgliedstaaten Zuständigkeiten zur Verwirklichung ihrer gemeinsamen Ziele übertragen

Tučně vyznačená věta v německém znění vyhlášky je také větou vedlejší, vztaznou. **Der** je spojovacím výrazem, který ze syntaktické hlediska určován není, ale z morfologického hlediska plní funkci vztazného zájmena a vztahuje se k předmětu *Europäische Union*, který je rozvíjen vedlejší větou přívlaskovou.

Dalším velmi důležitým prvkem, který je v obou jazycích rozdílný, je **slovosled**.

2.2. Druhá věta

Die Union koordiniert die diesen Zielen dienende Politik der Mitgliedstaaten und übt die ihr von den Mitgliedstaaten übertragenen Zuständigkeiten in gemeinschaftlicher Weise aus.

Unie koordinuje politiky členských států zaměřené na dosažení těchto cílů a vykonává komunitárním způsobem pravomoci, které jí členské státy svěřují

2.2.1. Německé znění – první část

V německé verzi se jedná o souvětí souřadné, tvořené dvěma hlavními větami, které mají kopulativní vztah vyjádřený spojkou *und*.

V českém překladu se ale jedná o souvětí podřadné, které také obsahuje dvě hlavní věty, jež jsou spojeny kopulativně spojkou *a*, dále však ještě obsahuje větu vedlejší – přívlastkovou, kde je spojovacím výrazem slovo *keré*. Základní skladební dvojici v německé verzi v první hlavní větě je – *die Union koordiniert*, v českém překladu – *Unie koordinuje*, to je tedy také stejné. První rozdíly můžeme však sledovat hned u dalších větných členů.

V první větě se hned po základní stavební dvojici nachází opět participium, jen tentokrát v podobě participiální skupiny.

Participiální skupina je taková skupina, kde je jako jádro užitě participium v roli adjektiva.

Die diesen Zielen dienende Politik der Mitgliedstaaten

- tato skupina je syntakticky jako celek tvořena přívlastky (*die Attribute*) a dále se dělí na dvě části

a) její první část je tzv. Partizipialgruppe

- *Die diesen Zielen dienende*- dále se vztahující na předmět (*der Objekt*) *Politik*, se vztahuje k předmětu *Politik*.

b) její druhá část je tvořena tzv. Nomengruppe

- *Politik der Mitgliedstaaten*, kde podtržená část plní funkci „Genitivattributu“ a opět vztahuje k předmětu *Politik*.

Ad.a) *Die diesen Zeilen diene* *Politik* můžeme převést na větu – *Politik, die diesen Zielen dient*, z toho plyne, že je to particip. spojení, které má funkci „Dativobjektu“.

Další spojení mohou mít funkci:

Ad. b) *Politik der Mitgliedstaaten*, genitivní atribut stojí zpravidla za slovem, které dále určuje.

Genetiv může dále vyjadřovat různé vztahy mezi atributem a jádrem tzv.

„Nomengruppe“.

Např.

všeobecnou příslušnost v genetivu

V tomto případě:

Politik der Mitgliedstaaten

- vztah mezi subjektem a objektem

např.

das Fällen der Bäume

- původce

např.

das Werk des Schriftstellers

- atd.

2.2.2. České znění – druhá část

Jak již bylo uvedeno výše, základní skladební dvojice je jak v němčině tak i v češtině vyjádřena stejným způsobem.

Kde je užito v německé verzi participiální skupiny je v češtině tato část věty vyjádřena-

Unie koordinuje politiky členských států zaměřené na dosažení těchto cílů

- přívlastky

1) rozvitým

např. *členských států*, které závisí na slovu politiky

kde přívlastek *členských* je sám o sobě přívlastkem shodným, holým a závisejícím na přívlastku *států*, který je přívlastek neshodným, řízeným slovem *politiky*.

2) holým

např. politiky *zaměřené*, kde je v tomto případě tento přívlastek těsný a shodný
těchto cílů, kde je přívlastek *těchto* shodným.

- předměty

1) přímé, řízené

např. *politiky*

pravomoci

keré

2) postupně rozvíjející

např. *na dosažení cílů* – kde rozvíjí přívlastek těsný – *zaměřené*

3) nepřímé

např. *jí* – 3.p. vyjadřuje osobu

Z toho plyne, že do češtiny byla tato participiální struktura přeložena různými přívlastky, ať už shodnými, neshodnými nebo holými či rozvitými a nebo předměty, které jsou buď předměty řízené a nebo neřízené.

2.2.3. Německé znění-druhá část

Druhá věta v tomto souvětí je v německém jazyce také větou hlavní.

Die Union koordiniert die diesen Zielen dienende Politik der Mitgliedstaaten und übt die ihr von den Mitgliedstaaten übertragenen Zuständigkeiten in gemeinschaftlicher Weise aus.

Zde je sloveso s odlučitelnou předponou plnicí funkci přísudku *übt aus* rozděleno na dvě části, které tvoří jádro větného rámce tzv. Satzrahmen.

Jako v předchozí větě, je i zde užito:

a) participiální struktura *die ihr von den Mitgliedstaaten übertragenen*, která se váže na předmět *Zuständigkeiten*. Tato particip. struktura je rozšířena tzv. předložkovým objektem (Präpositionalobjekt). Předl. skupiny se skládají z objektu s předložkou a jména, jmenné skupiny (Nomengruppe) nebo zájmena.

b) příslovečného určení - *in gemeinschaftlicher Weise*, které je příslovečným určením zbušobu (e Modalbestimmung).

2.2.4. České znění – druhá část

Podtržená věta v české verzi je také větou hlavní.

Unie koordinuje politiky členských států zaměřené na dosažení těchto cílů a vykonává komunitárním způsobem pravomoci, které jí členské státy svěřují.

Opět zde nalezneme předmět, který je rozvíjen přívlastkem a příslovečným určením.

Předmět *pravomoci* je předmětem řízeným, závislým na přechodném slovesu – *vykonává*. Dále určen příslov. určením - *způsobem*, které je přísl. určením způsobu a to je rozvíjeno přívlastkem *komunitárním* - shodným, holým. Čeština nedisponuje takovými participiálními konstrukcemi jako němčina a využívá tedy jiných prostředků, tzn. kde bylo v německém textu užito dlouhé participiální struktury, v českém jazyce jej nahrazuje věta vedlejší, která je závislá na druhé větě hlavní. Tato vedlejší věta je větou přívlastkovou a rozvíjí předmět *pravomoci*.

2.2.5. Srovnání

Z toho plyne, že první věta, která je v češtině vyjádřena přechodníkovou konstrukcí, kterou němčina nemá, je v němčině nahrazena participiem II. a infinitivní konstrukcí. Druhá věta je v obou jazycích hlavní a věta třetí je větou vedlejší přívlastkovou, také to je v němčině i češtině tedy stejné.

Vrátíme-li se k první větě, kde jsou podstatné rozdíly mezi oběma jazyky, vidíme, že v jejím německém znění muselo být použito právě již zmiňovaného participiu II. a infinitivní konstrukce, aby se nedošlo ke změně původního smyslu věty a jejího sdělení. Němčina používá, zvláště co se týká psaného projevu, košatých souvětí, kde se infinitiv nebo skloňované sloveso nachází na posledním místě. V administrativním stylu, kromě mnohačetných souvětí, můžeme také nalézt tzv. Nominalisierung. Zde se jedná o proces, který přetváří sloveso na jiné větné druhy např. podstatné jména:

verwirklichen – die Verwirklichung

schwimmen – das Schwimmen

Díky tomu dochází k zhuštění informací v textu, protože již není potřeba tolika sloves. Nominalisierung je typickým znakem nominálního/ administrativního stylu. Čeština oproti němčině zase nemá infinitivní participiální konstrukce a závěrem tedy můžeme konstatovat, že si svými syntaktickými konstrukcemi oba jazyky jsou v tomto případě velmi podobné a mají až na první větu stejné rysy.

III. Praktická část 2.

3.1. Gerundium

Gerundium je neurčitý slovesný tvar zakončený koncovkou **-ING**. Společně s jiným slovesem má schopnost vyjadřovat čas a rod. Se slovesem, od kterého je odvozeno, má stejnou předložkovou nebo bezpředložkovou vazbu.

Do **češtiny** se může překládat:

Např.

- neurčitým slovesem (přechodníky, infinitivy)
- slovesným podstatným jménem
- vedlejší větou (nejčastěji přívlastkovou)
- přídavným jménem

Do **němčiny** se gerundium překládá pomocí

- participia II
- infinitivu + zu
- vedlejšími vztahnými větami
- VF
- zpodstatněnými slovesnými tvary (zde se uplatňuje tzv. Nominalisierung)
- zvrtnými slovesy
- atd.

Příklady:

1.

a) *Reflecting the will of the citizens and States of Europe ...*

b) *Odrážejíc vůli občanů a států Evropy vytvářet společnou budoucnost*

c) *Geleitet von dem Willen der Bürgerinnen und Bürger und der Staaten Europas*

2.

a) *The Union shall be open to all European States which respect its values and are committed to promoting them together.*

b) *je otevřena všem evropským státům, které ctí její hodnoty a zavazují se je společně podporovat.*

c) *Die Union steht allen europäischen Staaten offen, die ihre Werte achten und sich verpflichten, sie gemeinsam zu fördern.*

3.

a) *The Union is founded on the values of respect for human dignity, freedom,*

democracy, equality, the rule of law and respect for human rights, including the rights of persons belonging to minorities.

b) *Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin.*

c) *Die Werte, auf die sich die Union gründet, sind die Achtung der Menschenwürde, Freiheit, Demokratie, Gleichheit, Rechtsstaatlichkeit und die Wahrung der Menschenrechte einschließlich der Rechte der Personen, die Minderheiten angehören.*

4.

a) *The Union shall work for the sustainable development of Europe based on balanced economic growth and price stability, a highly competitive social market economy, aiming at full employment and social progress, and a high level of protection and improvement of the quality of the environment.*

b) Unie usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku, s vysokým stupněm ochrany a zlepšování kvality životního prostředí

c) Die Union wirkt auf die nachhaltige Entwicklung Europas auf der Grundlage eines ausgewogenen Wirtschaftswachstums und von Preisstabilität, eine in hohem Maße wettbewerbsfähige soziale Marktwirtschaft, die auf Vollbeschäftigung und sozialen Fortschritt abzielt, sowie ein hohes Maß an Umweltschutz und Verbesserung der Umweltqualität hin.

5.

a) It shall respect their essential State functions, including ensuring the territorial integrity of the State, maintaining law and order and safeguarding national security.

b) Unie respektuje základní funkce státu, zejména ty, které souvisejí se zajištěním územní celistvosti, udržením veřejného pořádku a ochranou národní bezpečnosti.

c) Sie achtet die grundlegenden Funktionen des Staates, insbesondere die Wahrung der territorialen Unversehrtheit, die Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung und den Schutz der nationalen Sicherheit.

6.

a) The Member States shall take any appropriate measure to ensure fulfilment of the obligations arising out of the Constitution or resulting from the acts of the institutions of the Union.

b) Členské státy učiní veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají z Ústavy nebo jsou důsledkem činnosti orgánů Unie.

c) Die Mitgliedstaaten ergreifen alle geeigneten Maßnahmen allgemeiner oder besonderer Art zur Erfüllung der Verpflichtungen, die sich aus der Verfassung oder den Handlungen der Organe der Union ergeben.

7.

a) The scope of and arrangements for exercising the Union's competences shall be determined by the provisions relating to each area in Part III.

b) Rozsah a způsob výkonu pravomoci Unie určují ustanovení části III týkající se jednotlivých oblastí.

c) Der Umfang der Zuständigkeiten der Union und die Einzelheiten ihrer Ausübung ergeben sich aus den Bestimmungen des Teils III zu den einzelnen Bereichen.

8.

a) The Union shall have exclusive competence in the following areas

b) Unie má výlučnou pravomoc v těchto oblastech...

h) Die Union hat ausschließliche Zuständigkeit in folgenden Bereichen:

3.2. Souvětí

Souvětí podřadné

Vedlejší věty

Psané odborné projevy mají tendenci k syntaktické složitosti souvětí. Vedle souvětí souřadného, které bývá nejčastěji ve vztahu kopulativním, se zde ve velké míře uplatňuje především souvětí podřadné, kde není výjimkou vysoký počet vedlejší vět, např. čtyři, pět i více vět. Charakteristickým znakem administrativního stylu jsou tedy souvětí podřadná s několika vedlejšími větami, které bývají zpravidla vedlejší věty přívlastkové. Ty jsou v češtině nejčastěji uvozené zájmeny vztažnými, např. *keré, čí, atd.*

V němčině nalézáme ten samý typ vztažných vět tzv. „Relativsätze“ uvozené *d-* slovem tzv. "d – Wort", např. *die, der, den, dem* atd.

Angličtina s v tomto případě také nijak významně neodchyluje. Vtažné věty jsou zde uvozeny např. s *which* a *who* a nebo jsou zde použita gerundia, která jsou do němčiny i češtiny přeložena právě vedlejšími větami.

Příklady:

1.

a) *Unie je otevřena všem evropským státům, které ctí její hodnoty a zavazují se je společně podporovat.*

b) *The Union shall be open to all European States which respect its values and are committed to promoting them together.*

c) *Die Union steht allen europäischen Staaten offen, die ihre Werte achten und sich verpflichten, sie gemeinsam zu fördern.*

2.

a) *Unie sleduje své cíle vhodnými prostředky na základě pravomocí, které jsou jí Ústavou svěřeny.*

b) *The Union shall pursue its objectives by appropriate means commensurate with the competences which are conferred upon it in the Constitution.*

c) *Die Union verfolgt ihre Ziele mit geeigneten Mitteln entsprechend den Zuständigkeiten, die ihr in der Verfassung übertragen sind.*

3.

a) *Respektuje základní funkce státu, zejména ty, kteřé souvisejí se zajištěním územní celistvosti, udržením veřejného pořádku a ochranou národní bezpečnosti.*

b) *It shall respect their essential State functions, including ensuring the territorial integrity of the State, maintaining law and order and safeguarding national security.*

c) *Sie achtet die grundlegenden Funktionen des Staates, insbesondere die Wahrung der territorialen Unversehrtheit, die Aufrechterhaltung der öffentlichen Ordnung und den Schutz der nationalen Sicherheit.*

4.

a) *Členské státy učiní veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků, kteřé vyplývají z Ústavy nebo jsou důsledkem činnosti orgánů Unie.*

b) *The Member States shall take any appropriate measure, general or particular, to ensure fulfilment of the obligations arising out of the Constitution or resulting from the acts of the institutions of the Union.*

c) *Die Mitgliedstaaten ergreifen alle geeigneten Maßnahmen allgemeiner oder besonderer Art zur Erfüllung der Verpflichtungen, die sich aus der Verfassung oder den Handlungen der Organe der Union ergeben.*

5.

a) *Unie uznává práva, svobody a zásady obsažené v Listině základních práv, kteřá tvoří část II.*

b) *The Union shall recognise the rights, freedoms and principles set out in the Charter of Fundamental Rights which constitutes Part II.*

c) *Die Union erkennt die Rechte, Freiheiten und Grundsätze an, die in der Charta der Grundrechte, die den Teil II bildet, enthalten sind.*

6.

a) *Právně závazné akty Unie přijaté na základě části III, kteřé se týkají těchto oblastí, nesmějí harmonizovat právní předpisy členských států.*

b) *Legally binding acts of the Union adopted on the basis of the provisions in Part III relating to these areas shall not entail harmonisation of Member States' laws or regulations.*

c) *Die verbindlichen Rechtsakte der Union, die aufgrund der diese Bereiche betreffenden Bestimmungen des Teils III erlassen werden, dürfen keine Harmonisierung der Rechtsvorschriften der Mitgliedstaaten beinhalten.*

7.

a) *Evropská rada přijme z podnětu Evropského parlamentu a s jeho souhlasem jednomyslně evropské rozhodnutí, kteřým stanoví složení Evropského parlamentu, při dodržení zásad uvedených v prvním pododstavci.*

b) *The European Council shall adopt by unanimity, on the initiative of the European Parliament and with its consent, a European decision establishing the composition of the European Parliament, respecting the principles referred to in the first subparagraph.*

c) *Der Europäische Rat erlässt einstimmig auf Initiative des Europäischen Parlaments und mit dessen Zustimmung einen Europäischen Beschluss über die Zusammensetzung des Europäischen Parlaments, in dem die in Unterabsatz 1 genannten Grundsätze gewahrt sind.*

8.

a) *Evropská rada přijme kvalifikovanou většinou evropské rozhodnutí, kterým stanoví seznam dalších složení Rady.*

b) *The European Council shall adopt by a qualified majority a European decision establishing the list of other Council configurations.*

c) *Der Europäische Rat erlässt mit qualifizierter Mehrheit einen Europäischen Beschluss, mit dem die anderen Zusammensetzungen des Rates festgelegt werden.*

3.3. Modální slovesa

Modal auxiliary verb- "shall"

Modální slovesa mají mnoho významů, záleží, co jimi chceme vyjádřit. Mohou zastávat různé funkce:

Např.

1. jistoty, ta se dále dělí na haší podskupiny jako např. možnost, schopnost atd.
2. závaznost či povinnost, dělí se např. na zákaz či doporučení atd.
3. a další funkce mezi které patří např. vyjádření zvyklostí

Modální sloveso "shall" se v mluveném projevu příliš nepoužívá, vyskytuje se spíše jen ve Velké Británii. Svoji funkci však plní především v psaných projevech jako je právě administrativní styl. Zde plní funkci

- úplné jistoty

- či pasivní konstrukce " shall " + sloveso be + infinitiv

Do češtiny se tyto slovesa překládají díky velké deklinaci různými způsoby. Nejčastěji se zde objevuje čas přítomný, rod činný a dále také pasivní formy sloves se sponou „být“ .

Němčina v těchto příkladech používá vedle opisu především dějového pasiva (r Vorgangspassiv) v přítomnosti s pom. slovesem „ werden“

Příklady:

1.

a) *The Presidency of Council configurations, other than that of Foreign Affairs, shall be held by Member State representatives in the Council on the basis of equal rotation, in accordance with the conditions established by a European decision of the European Council.*

b) *Předsednictví jednotlivých složení Rady, s výjimkou složení pro zahraniční věci, zajišťují zástupci členských států v Radě na základě systému rovné rotace v souladu s podmínkami stanovenými evropským rozhodnutím Evropské rady.*

c) *Der Vorsitz im Rat in allen seinen Zusammensetzungen mit Ausnahme des Rates „Auswärtige Angelegenheiten“ wird von den Vertretern der Mitgliedstaaten im Rat nach Maßgabe eines Europäischen Beschlusses des Europäischen Rates nach einem System der gleichberechtigten Rotation wahrgenommen.*

2.

a) *A qualified majority shall be defined as at least 55 % of the members of the Council, comprising at least fifteen of them and representing Member States comprising at least 65 % of the population of the Union*

b) *Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % členů Rady, tvořených nejméně patnácti z nich a zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva Unie.*

c) *Als qualifizierte Mehrheit gilt eine Mehrheit von mindestens 55 % der Mitglieder des Rates, gebildet aus mindestens 15 Mitgliedern, sofern die von diesen vertretenen Mitgliedstaaten zusammen mindestens 65 % der Bevölkerung der Union ausmachen.*

3.

a) *The members of the Commission shall be chosen on the ground of their general competence and European commitment from persons whose independence is beyond doubt.*

b) *Členové Komise jsou vybírání podle celkové způsobilosti a evropanství z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti.*

c) *Die Mitglieder der Kommission werden aufgrund ihrer allgemeinen Befähigung und ihres Einsatzes für Europa unter Persönlichkeiten ausgewählt, die volle Gewähr für ihre Unabhängigkeit bieten.*

4.

a) *The members of the Commission shall be selected from among the nationals of the Member States on the basis of a system of equal rotation between the Member States.*

b) *Členové Komise jsou vybíráni ze státních příslušníků členských států na základě systému rovné rotace mezi členskými státy.*

c) *Die Kommissionsmitglieder werden unter den Staatsangehörigen der Mitgliedstaaten in einem System der gleichberechtigten Rotation zwischen den Mitgliedstaaten ausgewählt.*

5.

a) *This system shall be established by a European decision adopted unanimously by the European Council and on the basis of the following principles:*

b) *Tento systém se stanoví evropským rozhodnutím přijatým jednomyslně Evropskou radou na základě těchto zásad:*

c) *Dieses System wird durch einen vom Europäischen Rat einstimmig erlassenen Europäischen Beschluss geschaffen, der auf folgenden Grundsätzen beruht.*

6.

a) *Member states shall be treated on a strictly equal footing as regards determination of the sequence of, and the time spent by, their nationals as members of the commission*

b) *členské státy jsou s ohledem na pořadí a dobu působení svých státních příslušníků jako členů Komise naprosto rovnocenné;*

c) *Die Mitgliedstaaten werden bei der Festlegung der Reihenfolge und der Dauer der Amtszeiten ihrer Staatsangehörigen in der Kommission vollkommen gleich behandelt.*

3.4. Příčestí

3.4.1. Příčestí přítomné (Partizip Präsents)

Je tvar slovesa, který má v češtině koncovku *-ící*, např. ze slovesa *psát* vznikne tvar *píšící*. Samozřejmě následující větný člen je podmět nebo předmět (píšící dítě). Participium I. se používá jako atribut či doplněk.

V němčině tvoříme příčestí přítomné od infinitivu, a to tak, že přidáme koncovku *-d* a doplníme ji podle rodu a pádu předmětu (podmětu), stejně jako u stupňování přídavných jmen.

např. sloveso:

schreiben = infinitiv

po připojení koncovky *-d* vypadá sloveso takto:

schreibende

3.4.2. Příčestí minulé (Partizip Perfekt)

označuje proběhnuvší děj, má funkci přívlastku nebo je součástí složených tvarů, skloňuje se jako přídavné jméno. Tvoří se předponou *ge-* slovesným kmenem – koncovkou *-t* (u slabých sloves) nebo koncovkou *-en* a změnou kmenové samohlásky (u silných sloves): *ge + kauf + t = gekauft*, *ge + blieb + en = geliebt*.

Předpona *ge-* v příčestí minulém není:

1. u sloves s neodlučitelnými předponami: *verkauft*, *bekommen*, *entschuldigt*

2. u sloves se dvěma předponami: *ausverkauft*, *anerkannt*

3. u sloves končících na *-ieren*: *studiert*, *diktiert*

U sloves s *odlučitelnou předponou* se vkládá ge- mezi přeponu a kmen: eingekauft, vorgestellt, abgefahren, mitgenommen

Německý jazyk

Příčestí přítomné/činné

- a) ...*die diesen Zielen dienende Politik der Mitgliedstaaten...*
- b) ...*nationale Identität der Mitgliedstaaten, die in deren grundlegender politischer und verfassungsrechtlicher Struktur...*
- c) ...*Sie achtet die grundlegenden Funktionen des Staates...*
- d) ...*wobei für sie dieselben Bedingungen gelten wie für die Angehörigen des betreffenden Mitgliedstaats...*
- e) ...*und die beratenden Einrichtungen...*

Anglický jazyk

Příčestí přítomné/činné se do anglického jazyka překládá např. pomocí:

- opisu
- přídavných jmen
- příslovcí
- podstatných jmen
- ukazovacích zájmen

- a) ...*policies by which the Member States aim to achieve these objectives...*
- b) ...*their national identities, inherent in their fundamental structures...*
- c) ...*it shall respect their essential State functions...*
- d) ...*under the same conditions as nationals of that State...*
- e) ...*advisory bodies of the Union...*

Český jazyk

Příčestí přítomné/ činné překládáme např. pomocí:

- podstatných jmen

- přídavných jmen
- ukazovacích zájmen

- a) ...*politiky členských států zaměřené na dosažení těchto cílů...*
- b) ...*jejich národní identitu, která spočívá v jejich základních politických a ústavních systémech...*
- c) ...*respektuje základní funkce státu...*
- d) ...*za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu...*
- e) ...*poradní instituce Unie...*

Německý jazyk

příčestí minulé/trpné

- f) ...*und übt die ihr von den Mitgliedstaaten übertragenen Zuständigkeiten in gemeinschaftlicher Weise aus...*
- g) ...*unverfälschtem Wettbewerb...*
- h) ...*Union wirkt auf die nachhaltige Entwicklung Europas...*
- i) ...*der Grundlage eines ausgewogenen Wirtschaftswachstums...*
- j) ...*vorgesehenen Rechte und Pflichten ...*
- k) ...*Grundsatz der begrenzten Einzelermächtigung...*
- l) ...*dem in jenem Protokoll vorgesehenen Verfahren...*

Anglický jazyk

příčestí minulé/trpné se může překládat jako např.:

- sloveso
- přídavné jméno
- frázové sloveso
- f) ...*and shall exercise on a Community basis the competences they confer on it...*
- g) ...*where competition is free and undistorted...*
- h) ...*the Union shall work for the sustainable development of Europe...*
- i) ...*on balanced economic growth and ...*
- j) ...*the duties provided for limits ...*

- k) ...*constitution to attain the objectives set out in the Constitution...*
l) ...*with the procedure set out in that Protocol...*

Český jazyk

příčestí minulé/trpné např. prostřednictvím:

- vedlejších vět
- přídavných jmen
- podstatných jmen

f) ... *a vykonává komunitárním způsobem pravomoci, které jí členské státy svěřují...*

g) ... *a nenarušenou soutěží...*

h) ...*Unie usiluje o udržitelný rozvoj Evropy...*

i) ... *na vyváženém hospodářském růstu...*

j) ... *mají práva a povinnosti stanovené ...*

k) ... *zásadou svěření pravomocí...*

l) ... *v souladu s postupem uvedeným v tomto protokolu...*

3.5. Konkurenční formy pasíva

3.5.1. Vazba sein + zu + infinitiv

Slouží k vyjádření možnosti či nutnosti, přičemž to, zda vyjadřuje nutnost či možnost, je třeba vyvodit z kontextu. Má význam trpný. Vyjadřuje, co je třeba, či je možno udělat. Podmětem je tedy většinou věc, někdy i osoba, na niž lze či je nutno jistým způsobem působit. Agens (osoba, jež tuto činnost má realizovat) není uveden. V němčině se utvoří díky vazby sein + zu + infinitiv větný kámen, kde pomocné sloveso *sein* stojí na začátku věty a *zu + infinitiv* na konci věty.

V angličtině této vazbě odpovídá:

- a) modální sloveso + have + to + inf
- b) have + to + inf

V češtině této vazbě odpovídá:

- a) být + inf
- b) mít + inf
- c) modální sloveso + inf
- d) modální sloveso a reflexivní tvary + inf

Ve všech třech jazycích mají trpný význam.

Příklady:

1.

a) *Ziel der Union ist es, den Frieden, ihre Werte und das Wohlergehen ihrer Völker zu fördern.*

b) *Cílem Unie je podporovat mír, své hodnoty a blahobyt svých obyvatel.*

c) *The Union's aim is to promote peace, its values and the well-being of its peoples.*

2.

a) Die Union ist dafür zuständig, eine gemeinsame Außen und Sicherheitspolitik einschließlich der schrittweisen Festlegung einer gemeinsamen Verteidigungspolitik zu erarbeiten und zu verwirklichen.

b) The Union shall have competence to define and implement a common foreign and security policy, including the progressive framing of a common defence policy.

c) Unie má pravomoc vymezovat a provádět společnou zahraniční a bezpečnostní politiku včetně postupného vymezení společné obranné politiky.

3.

a) In bestimmten Bereichen ist die Union nach Maßgabe der Verfassung dafür zuständig, Maßnahmen zur Unterstützung, Koordinierung oder Ergänzung der Maßnahmen der Mitgliedstaaten durchzuführen.

b) V některých oblastech a za podmínek stanovených Ústavou má Unie pravomoc provádět činnosti, jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnosti členských států, aniž by přitom v těchto oblastech nahrazovala jejich pravomoc.

c) In certain areas and under the conditions laid down in the Constitution, the Union shall have competence to carry out actions to support, coordinate or supplement the actions of the Member States, without thereby superseding their competence in these areas.

3.5.2. Vazba haben + zu + inf

Má rovněž význam nutnosti či možnosti, a to aktivní. Znamená to, že podmět je zároveň agentem, který může, musí či nesmí něco udělat.

Překládá se stejně jako vazba sein + zu + inf (viz. body uvedené výše)

1.

a) *Jede Person hat das Recht, sich insbesondere im politischen, gewerkschaftlichen und zivilgesellschaftlichen Bereich auf allen Ebenen frei und friedlich mit anderen zu versammeln und frei mit anderen zusammenzuschließen, was das Recht jeder Person umfasst, zum Schutz ihrer Interessen Gewerkschaften zu gründen und Gewerkschaften beizutreten.*

b) *Každý má právo na svobodu pokojného shromažďování a na svobodu sdužovat se s jinými na všech úrovních, zejména pokud jde o záležitosti politické, odborové či občanské, což zahrnuje právo každého zakládat na ochranu svých zájmů odbory a vstupovat do nich.*

c) *Everyone has the right to freedom of peaceful assembly and to freedom of association at all levels, in particular in political, trade union and civic matters, which implies the right of everyone to form and to join trade unions for the protection of his or her interests.*

2.

a) *Jede Person hat das Recht, zu arbeiten und einen frei gewählten oder angenommenen Beruf auszuüben.*

b) *Každý má právo pracovat a vykonávat svobodně zvolené nebo přijaté povolání.*

c) *Everyone has the right to engage in work and to pursue a freely chosen or accepted occupation.*

3.

a) *Alle Unionsbürgerinnen und Unionsbürger haben die Freiheit, in jedem Mitgliedstaat Arbeit zu suchen, zu arbeiten, sich niederzulassen oder Dienstleistungen zu erbringen.*

b) *Každý občan Unie může svobodně hledat zaměstnání, pracovat, usadit se nebo poskytovat služby v kterémkoli členském státě.*

c) *Every citizen of the Union has the freedom to seek employment, to work, to exercise the right of establishment and to provide services in any Member State.*

4.

a) *Jede Person hat das Recht, ihr rechtmäßig erworbenes Eigentum zu besitzen, zu nutzen, darüber zu verfügen und es zu vererben.*

b) *Každý má právo vlastnit zákonně nabytý majetek, užívat jej, nakládat s ním a odkazovat jej.*

c) *Everyone has the right to own, use, dispose of and bequeath his or her lawfully acquired possessions.*

5.

a) *Die Unionsbürgerinnen und Unionsbürger sowie jede natürliche oder juristische Person mit Wohnsitz oder satzungsmäßigem Sitz in einem Mitgliedstaat haben das Recht, den Europäischen Bürgerbeauftragten im Falle von Missständen bei der Tätigkeit der Organe, Einrichtungen und sonstigen Stellen der Union, mit Ausnahme des Gerichtshofs der Europäischen Union in Ausübung seiner Rechtsprechungsbefugnisse, zu befassen.*

b) *Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo obracet se na evropského veřejného ochránce práv v případě nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, s výjimkou Soudního dvora Evropské unie při výkonu jeho soudních pravomocí.*

c) *Any citizen of the Union and any natural or legal person residing or having its*

registered office in a Member State has the right to refer to the European Ombudsman cases of maladministration in the activities of the institutions, bodies, offices or agencies of the Union, with the exception of the Court of Justice of the European Union acting in its judicial role.

6.

a) Die Unionsbürgerinnen und Unionsbürger sowie jede natürliche oder juristische Person mit Wohnsitz oder satzungsmäßigem Sitz in einem Mitgliedstaat haben das Recht, eine Petition an das Europäische Parlament zu richten.

b) Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má petiční právo k Evropskému parlamentu.

c) Any citizen of the Union and any natural or legal person residing or having its registered office in a Member State has the right to petition the European Parliament.

7.

a) Die Unionsbürgerinnen und Unionsbürger haben das Recht, sich im Hoheitsgebiet der Mitgliedstaaten frei zu bewegen und aufzuhalten.

b) Každý občan Unie má právo volně se pohybovat a pobývat na území členských států.

c) Freedom of movement and residence may be granted, in accordance with the Constitution, to nationals of third countries legally resident in the territory of a Member State.

8.

a) Die Arbeitnehmer haben das Recht, sich innerhalb der Union frei zu bewegen.

b) Pracovníci mají právo volně se pohybovat uvnitř Unie.

c) Workers shall have the right to move freely within the Union.

3.6. Slovesný rod

Vyjadřuje, v jakém vztahu jsou účastníci slovesného děje (konatel – agens a objekt – patiens) k tomuto ději. V aktivu je konatel děje podmětem a objekt předmětem, v pasivu je pak objekt podmětem a konatel příslovečným určením původce děje.

Rod činný – aktivum (s Aktiv, e Tätigkeitsform, e Tatform)

Podmět je zároveň konatelem (s/r Agens)

Rod trpný – pasivum (s Passiv, e Leideform)

Tím, že jistému větnému obsahu dáme formu pasíva, stavíme to popředí děj, konatel/ činitel/ agens (r Täter, Agens) pak ustupuje do pozadí. Často není vůbec vyjádřen, protože není důležitý či znám. Existuje tedy jistý významový rozdíl mezi větami „ *die Union hat alles erledigt*“ a „ *Alles wurde von der Union erledigt*“. Zatímco v první větě chceme zdůraznit, že vše zařídila Unie, ve druhé větě se píše, že vše bylo zařízeno. Pasivum se tedy užívá především tam, kde konatel děje ustupuje do pozadí – tedy v textech odborného a úředního charakteru.

Do češtiny je dějové pasivum (r Vorgangspassiv) překládán různými způsoby.

Vyskytují se zde:

- a) být + příčestí minulé trpné
- b) zvrtná slovesa
- c) jednoduchý pasív

Z angličtiny by byl do češtiny překládám především pomocí pasíva složeného, vedle něhož čeština ještě disponuje pasívem zvrtným. Pasivní tvary průběhové se vyskytují zpravidla jen v přítomku a v minulosti.

Např. *The picture is being finished*

Obraz se dokončuje

Do angličtiny je tato vazba přeložena především:

- a) modální sloveso + be + inf

b) časem min. prostým

V německé verzi je použito dějové pasivum v indikativu v přítomnosti

1.

a) *Der freie Personen, Dienstleistungs, Waren und Kapitalverkehr sowie die Niederlassungsfreiheit werden von der Union und innerhalb der Union nach Maßgabe der Verfassung gewährleistet.*

b) *Uvnitř Unie jsou v souladu s Ústavou Unii zaručeny volný pohyb osob, služeb, zboží a kapitálu, jakož i svoboda usazování.*

c) *The free movement of persons, services, goods and capital, and freedom of establishment shall be guaranteed within and by the Union, in accordance with the Constitution.*

2.

a) *Der Europatag wird in der gesamten Union am 9. Mai gefeiert.*

b) *Den Evropý se v celé Unii slaví 9. května.*

c) *Europe day shall be celebrated on 9 May throughout the Union.*

3.

a) *Diese Rechte werden unter den Bedingungen und innerhalb der Grenzen ausgeübt.*

b) *Tato práva se vykonávají za podmínek a v mezích stanovených Ústavou a prostřednictvím opatření přijatých na jejím základě.*

c) *These rights shall be exercised in accordance with the conditions and limits defined by the Constitution and by the measures adopted thereunder.*

4.

a) Die Mitglieder des Europäischen Parlaments werden in allgemeiner, unmittelbarer, freier und geheimer Wahl für eine Amtszeit von fünf Jahren gewählt.

b) Členové Evropského parlamentu jsou voleni na dobu pěti let ve všeobecných a přímých volbách svobodným a tajným hlasováním.

c) The members of the European Parliament shall be elected for a term of five years by direct universal suffrage in a free and secret ballot.

5.

a) Der Europäische Rat tritt vierteljährlich zusammen; er wird von seinem Präsidenten einberufen.

b) Evropská rada zasedá každé tři měsíce; svolává ji její předseda.

c) The European Council shall meet quarterly, convened by its President.

6.

a) Der Präsident des Europäischen Rates wirkt darauf hin, dass Zusammenhalt und Konsens im Europäischen Rat gefördert werden.

b) Předseda Evropské rady usiluje o usnadnění soudržnosti a konsensu uvnitř Evropské rady.

c) The President of the European Council: shall endeavour to facilitate cohesion and consensus within the European Council.

7.

a) Andere Rechtsakte werden auf der Grundlage eines Kommissionsvorschlags erlassen, wenn dies in der Verfassung vorgesehen ist.

b) Stanoví-li Ústava jinak, mohou být legislativní akty Unie přijaty pouze na návrh Komise.

c) Union legislative acts may be adopted only on the basis of a Commission proposal, except where the Constitution provides otherwise.

8.

a) Die Mitglieder der Kommission werden aufgrund ihrer allgemeinen Befähigung und ihres Einsatzes für Europa unter Persönlichkeiten ausgewählt.

b) Členové Komise jsou vybíráni podle celkové způsobilosti a evropanství z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti.

c) The members of the Commission shall be chosen on the ground of their general competence and European commitment from persons whose independence is beyond doubt.

9.

a) Die erste Kommission, die in Anwendung der Verfassung ernannt wird, besteht aus je einem Staatsangehörigen jedes Mitgliedstaats.

b) První Komise jmenovaná podle Ústavy se skládá z jednoho státního příslušníka z každého členského státu.

c) The first Commission appointed under the provisions of the Constitution shall consist of one national of each Member State.

10.

a) Die Kommissionsmitglieder werden unter den Staatsangehörigen der Mitgliedstaaten in einem System der gleichberechtigten Rotation zwischen den Mitgliedstaaten ausgewählt.

b) Členové Komise jsou vybíráni ze státních příslušníků členských států na základě systému rovné rotace mezi členskými státy.

c) *The members of the Commission shall be selected from among the nationals of the Member States on the basis of a system of equal rotation between the Member States.*

11.

a) *Die Mitgliedstaaten werden bei der Festlegung der Reihenfolge und der Dauer der Amtszeiten ihrer Staatsangehörigen in der Kommission vollkommen gleich behandelt.*

b) Členské státy jsou s ohledem na pořadí a dobu působení svých státních příslušníků jako členů Komise naprosto rovnocenné.

c) *Member states shall be treated on a strictly equal footing as regards determination of the sequence of, and the time spent by, their nationals as members of the commission.*

IV. Lexikologie

4.1. Slovník vyhlášek – část I.

HLAVA I.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
blahobyt vlastních obyvatel	Wohlergehen des eigenen Volkes	well-being of its peoples
bez vnitřních hranic	ohne Binnengrenzen	without internal frontiers
členské státy	e Mitgliedstaaten	Member States
Heslo Unie zní: „Jednotná v rozmanitosti“.	Der Leitspruch der Union lautet: „In Vielfalt geeint“	The motto of the Union shall be: ‘United in diversity’
hodnoty	e Werte	values
Evropská unie	e Europäische Union	European Union
Charta Organizace spojených národů	e Charta der Vereinten Nationen	United Nation Charter
jazyková různorodost	e sprachliche Vielfalt	linguistic diversity
hospodářský růst	r Wirtschaftswachstum	economic growth
národní bezpečnosti	nationalen Sicherheit.	safeguarding national security
opatření	Maßnahmen,	measure
plná zaměstnanost	e Vollbeschäftigung	full employment
pravomoci	e Zuständigkeiten	competences
příslušníci menšin	Personen der Minderheiten	persons belonging to minorities
působnost Ústavy	Anwendungsbereich	the scope of the Constitution
rovnost žen a mužů	e Gleichstellung von Frauen und Männern	equality between woman and men
sociální a územní soudržnost	e soziale und territoriale Zusammenheit	social and territorial cohesion
svěřených pravomocí	übertragenen Zuständigkeiten	exercising competences
svoboda usazování	Niederlassungsfreiheit	freedom of establishment
tržní hospodářství	e Marktwirtschaft	market economy
udržitelný rozvoj	e nachhaltige Entwicklung	sustainable development
ústava	e Verfassung	constitution

vhodná obecná i zvláštní opatření	Maßnahmen allgemeiner oder besonderer Art	any appropriate measure, general or particular
vědecký a technický pokrok	r wissenschaftliche und technische Fortschritt	scientific and technological advance
vnitřní trh	r Binnenmarkt	internal market
volná a nenarušená soutěž	der freie und unverfälschte Wettbewerb	free and undistorted competition
volný pohyb osob	r freie Personenverkehr	The free movement of persons
vymýcení chudoby	e Beseitigung der Armut	eradication of poverty
Vlajka Unie znázorňuje kruh dvanácti zlatých hvězd na modrém pozadí	Die Flagge der Union stellt einen Kreis von zwölf goldenen Sternen auf blauem Hintergrund dar	The flag of the Union shall be a circle of twelve golden stars on a blue background
zakládat	begründen	establish

HLAVA II.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
Listina základních práv	Charta der Grundrechte	Charter of Fundamental Rights
Občanství Unie	e Unionsbürgerschaft	Citizenship of the Union
ochrana lidských práv	r Schutz der Menschenrechte	the Protection of Human Rights
poradní instituce Unie	die beratenden Einrichtungen der Union	advisory bodies of the Union
právo na diplomatickou a konzulární ochranu	s Recht auf Schutz durch die diplomatischen und konsularischen Behörden	the right to enjoy the protection of the diplomatic and consular authorities of any Member State
právo volit	Wahlrecht haben	right to vote
státní příslušnost členského státu	Staatsangehörigkeit eines Mitgliedstaats	every national of a Member State
ústavní tradice	e Verfassungsüberlieferungen	the constitutional traditions
území členských států	r Hoheitsgebiet der Mitgliedstaaten	territory of the Member States
v obecních volbách v členském státě	e Kommunalwahlen	in municipal elections in their Member State of residence

HLAVA III.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
celní unie	Zollunion	customs union
civilní ochrana	r Katastrophenschutz	civil protection
Evropské komise	e Europäische Kommission	the European Commission
Evropský parlament	s Europäische Parlament	the European Parliament
hospodářská politika	e Wirtschaftspolitik	their economic policies
měnou je euro	Währung ist der Euro	currency is the euro
měnová politika pro členské státy	Währungspolitik für die Mitgliedstaaten	monetary policy for the Member States
oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci	e Bereiche der Entwicklungszusammenarbeit und humanitäre Hilfe	the areas of development cooperation and humanitarian aid
ochrana a zlepšování lidského zdraví	r Schutz und Verbesserung der menschlichen Gesundheit	protection and improvement of human health
ochrana spotřebitele	r Verbraucherschutz	consumer protection
politika zaměstnanosti	e Beschäftigungspolitik	their employment policies
právně závazné akty Unie	e gesetzgeberisch verbindliche Rechtsakte	states legally binding acts
provádět společnou zahraniční a bezpečnostní politiku	e Festlegung der für das Funktionieren des Binnenmarkts	the establishing of the competition rules necessary for the functioning of the internal market
Rada ministrů	der Ministerrat	the Council of Ministers
společná obchodní politika	e gemeinsame Handelspolitik	common commercial policy
společná obranná politika	e gemeinsame Verteidigung	a common defense policy
správní spolupráce	ein Tätigwerden der Union im Rahmen	to attain one of the objectives set out in the Constitution
stanovení pravidel hospodářské soutěže	Verteidigungspolitik zu erarbeiten und zu verwirklichen.	opis - to define and implement a common foreign and security policy
subsidiarita a proporcionalita	e Subsidiarität und e Verhältnismäßigkeit	subsidiary and proportionality
transevropské sítě	e transeuropäische Netze	trans-European networks

úroveň ústřední, regionální či místní	e zentrale noch auf regionale oder lokale Ebene	central level or at regional and local level
uzavření mezinárodní smlouvy	r Abschluss internationaler Übereinkünfte	the conclusion of an international agreement
v člancích I-13 a I-17	in den Artikeln I-13 und I-17	referred to in Articles I- 13 and I-17
v souladu s Protokolem	r Protokoll der Verhältnismäßigkeit	Protocol of the principles of subsidiary and proportionality
vnitrostátní parlament	r Nationale Parlament	National Parliament

HLAVA IV.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
blokační menšina	eine Sperrminorität	a blocking minority
Eurosystém	das Eurosystem	the Eurosystem
evropanství z osob	Europa unter Persönlichkeiten	competence and European commitment from persons
Evropská centrální banka	e Europäische Zentralbank	the European Central Bank
evropské rozhodnutí	r Europäische Beschluss	a European decision
Evropský systém centrálních bank	s Europäische System der Zentralbanken.	the European System of Central Banks
generální advokáti	e Generalanwälte	Advocates-General
hlavy států	nevyjádřeno	the Heads of Member States
hospodářský a sociální výbor	r Wirtschafts- und Sozialausschuss	není obsaženo
institucionální rámec	r institutionelle Rahmen	an institutional framework
interinstitucionální dohody	e interinstitutionelle Vereinbarungen	interinstitutional agreements
kvalifikovaná většina	e qualifizierte Mehrheit	a qualified majority
legislativní a rozpočtové funkce	die Haushaltsbefugnisse	legislative and budgetary functions
mimořádné zasedání Evropské rady	eine außerordentliche Tagung des Europäischen Rates	a special meeting of the European Council.
ministr zahraničních věcí Unie	der Außenminister der Union	The Union Minister for Foreign Affairs
národní centrální banky	e nationalen Zentralbanken	the national central banks

návrh legislativního aktu	e Entwürfe zu Gesetzgebungsakten	draft legislative act
nelegislativním činnostem	nicht die Gesetzgebung betreffende Tätigkeiten	and non-legislative activities
řádnost finančního řízení	e Wirtschaftlichkeit der Haushaltsführung	Union revenue and expenditure
předseda	r Präsident	the President
předsednictvo	Präsidium	President
předsedové vlád členských států	e Regierungschefs der Mitgliedstaaten	Government of the Member States
Rada pro zahraniční věci	r Rat „Auswärtige Angelegenheiten“	The Foreign Affairs Council
Rady pro obecné záležitosti	des Rates „Allgemeine Angelegenheiten“	the General Affairs Council
samosprávné celky	e regionale oder lokale Gebietskörperschaft	není obsaženo
Soudní dvůr Evropské unie	r Gerichtshof der Europäischen Union.	The Court of Justice of the European Union
soudržnost, účinnost a kontinuita	die Kohärenz, Effizienz und Kontinuität	the consistency, effectiveness and continuity
statutem Evropského systému	Satzung des Europäischen Systems	the Statute of the European System
tajné hlasování	e geheime Wahl	a secret ballot
Účetní dvůr	Der Rechnungshof	The Court of Auditors
v souladu s kritérii	entsprechend den Kriterien	in accordance with the criteria
volební mandát	e Wahlen beruhendes Mandat	local authority electoral mandate
výbor regionů	r Ausschuss der Regionen	Committee of the Regions
zástupci občanů Unie	s Vertretern der Unionsbürgerinnen und Unionsbürger	of representatives of the Union's citizens
zbavit funkčního období	den Amt entbinden	to end term of office
zmocněnci Rady	r Politik im Auftrag des Rates	to be mandated by the Council
žaloby podané členským státem	e Klagen eines Mitgliedstaats	rule on actions brought by a Member State

HLAVA V.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
evropská nařízení	Europäische Verordnung	European regulations
Evropská obranná agentura	Europäische Verteidigungsagentur	European Defense Agency
evropské rámcové zákony	Europäisches Rahmengesetz	European framework laws
evropská rozhodnutí	Europäischer Beschluss	European decisions
evropské zákony	Europäisches Gesetz	European laws
Organizace Severoatlantické smlouvy	Nordatlantikvertrags-Organisation	the North Atlantic Treaty Organization
proces integrace	ihren Integrationsprozess	its integration process
prováděcí pravomoci	erforderlichen Maßnahmen	to implement legally binding
Společná bezpečnostní a obranná politika) Die Gemeinsame Sicherheits- und Verteidigungspolitik	The common security and defense policy
Úředním věstníku Evropské unie	im Amtsblatt der Europäischen Union	the Official Journal of the European Union
Vnitrostátní parlamenty	e nationale Parlamente	the national Parliament
vojenské kapacity	militärischen Fähigkeiten	their military capabilities

4.1.2. Slovník vyhlášek – část II.

Část II.		
HLAVA I.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
důstojnost	Die Würde des Menschen	Human dignity
trest smrti	Todesstrafe	the death penalty
popravit	hingerichtet	executed
fyzická a duševní nedotknutelnost	körperliche und geistige Unversehrtheit.	physical and mental integrity
zákonem stanovený způsob	entsprechend den gesetzlich festgelegten Einzelheiten	according to the procedures laid down by law

HLAVA II.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
ochrana osobních údajů	das Recht auf Schutz der sie betreffenden personenbezogenen Daten.	the protection of personal data
právo na azyl	Das Recht auf Asyl	The right to asylum
právní postavení uprchlíků v souladu s Ústavou	die Rechtsstellung der Flüchtlinge sowie nach Maßgabe der Verfassung gewährleistet.	relating to the status of refugees and in accordance with the Constitution.
právo na podmínky rovnocenné pracovním podmínkám občanů Unie	Anspruch auf Arbeitsbedingungen, die denen der Unionsbürgerinnen und Unionsbürger entsprechen.	entitled to working conditions equivalent to those of citizens of the Union
právo na svobodu a osobní bezpečnost	das Recht auf Freiheit und Sicherheit.	the right to liberty and security of person.
právo na vzdělání a přístup k odbornému a dalšímu vzdělání	das Recht auf Bildung sowie auf Zugang zur beruflichen Ausbildung und Weiterbildung	right to education and to have access to vocational and continuing training.
právo odmítnout vykonávat vojenskou službu	Das Recht auf Wehrdienstverweigerung	right to conscientious objection

stanovené účely	für festgelegte Zwecke	fairly for specified purposes
svoboda se sdružovat	das Recht frei und friedlich sich versammeln	the right to freedom of peaceful assembly
svoboda změnit své náboženské vyznání nebo přesvědčení	s Recht die Religion oder Weltanschauung zu wechseln	the right to change religion or belief and freedom
vnitrostátní zákony	einzelstaatlichen Gesetzen gewährleistet	guaranteed in accordance with the national laws

HLAVA III.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
diskriminace na základě státní příslušnosti	Diskriminierung aus Gründen der Staatsangehörigkeit verboten	any discrimination on grounds of nationality shall be prohibited
rovnost	e Gleichheit	equality
právo osob se zdravotním postižením na opatření	den Anspruch von Menschen mit Behinderung auf	the right of persons with disabilities
zásada rovnosti	Der Grundsatz der Gleichheit	The principle of equality

HLAVA IV.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
dávky sociálního zabezpečení	Zugang zu den Leistungen der sozialen Sicherheit	social security benefits
hospodářské vykořisťování	wirtschaftlicher Ausbeutung	economic exploitation
obdržení lékařské péče	auf ärztliche Versorgung	benefit from medical treatment
obecný hospodářský zájem	allgemeinem wirtschaftlichen Interesse,	respects access to services of general economic
přístup k preventivní zdravotní péči	zur Gesundheitsvorsorge	of access to preventive health care
sociální služby	den sozialen Diensten	social services
solidarita	e Solidarität	solidarity

soulad s právem Unie a vnitrosprávní předpisy	Unionsrecht und den einzelstaatlichen Rechtsvorschriften und Gepflogenheiten das Recht	in accordance with Union law and national laws and practices
---	--	--

HLAVA V.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
individuální opatření	individuelle Maßnahme	any individual measure
jeden z jazyků Ústavy	in einer der Sprachen der Verfassung	in one of the languages of the Constitution
petiční právo k Evropskému parlamentu	haben das Recht, eine Petition an das Europäische Parlament	State has the right to petition the European Parliament
povinnost správních orgánů	die Verpflichtung der Verwaltung) the obligation of the administration
právo na diplomatickou nebo konzulární ochranu	s Recht den Schutz durch die diplomatischen und konsularischen Behörden	, be entitled to protection by the diplomatic or consular authorities of any Member State
právo na přístup ke spisu	Zugang zu den sie betreffenden Akten	person to have access to his or her file,
právo volit a být volen	das aktive und passive Wahlrecht besitzen	the right to vote and to stand as a candidate
státní příslušníci	die Angehörigen des betreffenden Mitgliedstaats.	as nationals of that State
záležitosti	Angelegenheiten	affairs

HLAVA VI.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
nezávislý nestranný soud	unabhängigen, unparteiischen und zuvor durch Gesetz errichteten Gericht	to a fair and public hearing
obviněný se považuje za nevinného	Jeder Angeklagte gilt als unschuldig.	Everyone who has been charged shall be presumed innocent
soudnictví	justizielle Rechte	justice

souzení a potrestání	einer Handlung oder Unterlassung verurteilt	prejudice the trial and punishment
----------------------	---	------------------------------------

HLAVA VII.		
český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
dodržení zásady proporcionality	Wahrung des Grundsatzes der Verhältnismäßigkeit	Subject to the principle of proportionality
Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod	die Europäische Konvention zum Schutz der Menschenrechte und Grundfreiheiten	correspond to rights guaranteed by the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms
ústavy členských států	e Verfassung der Mitgliedsstaaten	The provisions of this Charter

4.1.3. Typický slovník ekonomicko – administrativního stylu

čeština	němčina	angličtina
adresář	s Adressbuch	directory
agent(jednatel)	r Agent	deputy, factor, mandatory
akt (čin, jednání)	e Handlung, e Tat	outward act, legal act
aplikace	e Anwendung, s Aufträgen	application
blaho (veřejné)	s öffentliche Wohl	good, weal (commonweal)
bezpečnost	e Sicherheit	security
diskriminace	e Diskriminierung	discrimination
dodržování	Einhaltung	observance
hodnota	r Wert	value
hodnoty a zájmy	e Werte und Interessen	values and interests
jazyková různorodost	sprachliche Vielfalt	linguistic diversity
k ochraně lidských práv	zum Schutz der Menschenrechte	protection of human rights
konkurence	r Wettbewerb	competition
koordinovat	koordinieren	coordinate
mezi národy	unter den Völkern	among peoples
plná zaměstnanost	e Vollbeschäftigung	full employment
podporovat	fördern	promote
poskytovat	bieten	offer
prostor	r Raum	area
pravomoc	e Zuständigkeit	competence
rovnost	e Gerechtigkeit	equality
sledovat	verfolgen	shall pursue
sociální	r soziale Fortschritt	social progress
sociální a územní soudržnost	sozialen und territorialen Zusammenhalt	social and territorial cohesion
úcta	e Achtung	respect
vhodnými prostředky	mit geeigneten Mitteln	by appropriate means
vědecký a technický pokrok	r wissenschaftliche und technische Fortschritt.	scientific and technological advance

vnitřní trh	e Binnenmarkt	internal market
vykonávat	ausüben	exercise
vymýcení chudoby	e Beseitigung der Armut	eradication of poverty
vztahy	e Beziehungen	relations
vzájemné úctě	gegenseitiger Achtung	mutual respect
založení	e Gründung	foundation, founding
zastávat	schützen	shall uphold
zavázat se	sich verpflichten	to commit
životní prostředí	r Umweltschutz	environment

český jazyk	německý jazyk	anglický jazyk
advokát	r Rechtsanwalt	barrister-at-law, defending counsel
akcie	e Aktie	share, share certificate
akcionář	r Aktionär	shareholder
aktivita	e Aktivität	activity
apatrida (bezdomovec)	r/e Staatenlose/r	stateless (person)
arbitr	r Schiedsrichter	arbitrator
beztrestnost	e Strafflosigkeit	impunity
bilance	e Bilanz	balance
brutto	brutto	gross
být obžalován	unter Anklage stehen	to lie under accusation
celní	Zoll--	customs--
clo	r Zoll	customs
daň	e Steuer	tax
daňový základ	e Steuerveranlagung	basis of assessment
deklarant	r Declarant	declarant
depozitář	r Depositär, r Depositär	trustee (m) bailee (f)
diplomatický kurýr	diplomatischer Kurier	diplomatic mail
dluh	e Schuld	debt
dluhopis	e Belastungsaufgabe	debit advice
doklad	s Stück	document
hypotéka	e Hypothek	mortgage
charta	e Charte	charter
imunita	e Vorrecht, s Privileg	immunity, privilege from arrest
instituce	s Werk, e Institution	work, institution
jednat	handeln	to act
jmění	Vermögen	patrimony, heritage, estate

justice	e Justiz, e Gerechtigkeit	justice, law, legal proceedings
kapitál	s Kapital	capital
kauza (soudní věc, případ)	e Ursache, r Grund, r Prozess	cause, suit, action
koncese	e Konzession	concession, grant, franchise, license
lhůta	e Frist, r Aufschub	delay, respite
listina (důkazní)	e Urkunde, s Dokument	instrument
mandát (plná moc, pověření)	r Auftrag, s Mandat, e Vollmacht	mandate, commission, power of attorney
matrika, matriční, matrikový	s Standesamt, s Personenstandregister	registry office in charge of civil status
ministerstvo	s Ministerium	ministry
moderace (snížení, zmírnění)	e Ermilderung, e Ermäßigung	moderation
nabylo právní moci jako věc rozsouzená	rechtskräftig werden, in Rechtskraft erwachsen	res judicata, enforceable, law of the case
nařídít soudní řízení	das Gerichtsverfahren ordnen	to revise proceedings in court
nomotetik (zákonodárce: člen komise pověřené revizí zákonů a posuzováním navrhovaných legislativních změn	Gesetzesrevisor, r Gesetzprüfer (Mitglied einer Kommission, das mit der Revision eines Gesetzes oder der Prüfung von vorgeschlagenen gesetzlichen Neuerungen beauftragt ist)	nomothetic (law giver) member of a committee set up to revise an existing law or to examine new bills
obec městská jako samosprávná jednotka	r Ort, e Gemeinde	city, town
odepření práva, spravedlnosti	e Verweigerung, e Weigerung	refusal
počítačové pirátství	Eindringung in ein Informationssystem	computer cracker
pohyb osob (volný pohyb osob v EU)	r Personenverkehr in der EU	movement of workers, transfer of manpower
prokura (plná moc, zastoupení)	e Vollmacht, e Prokura	procurator, power of attorney, proxy
quasi (zdánlivý, neúplný)	quasi, beinahe, gewissermaßen	quasi, almost
ratifikace (definitivní potvrzení)	e Ratifikation, e Genehmigung, e	ratification, confirmation, approval

sročení	e Zusammenrottung	street gathering, mob, assembled crowd
substituice	e Unterschlebung, r Ersatz, e Vertauschung	substitution
šek	r Scheck, r Check	cheque
termín	r Termin	term
talon (kontrolní ústřížek)	s Kontrollblatt, r Kontrollabschnitt	counterfoil
ustanovení	e Übergabe, e Hingabe,	act of giving in judicatory form
vidimovat, vidovat (ověřit, potvrdit)	abzeichnen, widimieren	to sign, to countersign, to initial
zákon (přijmout, odhlasovat, schválit)	ein Gesetz verabschieden, beschließen, annehmen	to pass, carry a bill

V. Resume

Der administrative Stil ist ein Stil der öffentlichen Verwaltung, die ein Teil der vollziehenden Exekutive ist und den Rechts- und Diplomverkehr beinhaltet.

Der administrative Stil ist charakteristisch durch seine Orientierung auf Fakten, womit er mit dem publizistischen Stil eng zusammenhängt, wobei er trotzdem näher dem wissenschaftlichen Stil steht.

Seine typische Merkmale sind:

- die Sachlichkeit
- die Klarheit
- die Eindeutigkeit
- die Übersichtlichkeit
- die Kürze

Er beinhaltet gemeiniglich Bildungen, die mit ihrem Inhalt, aber auch mit dem Umfang sehr verschieden ist. Dieser Stil ist im Vergleich mit z. B. dem multimedialen Stil viel mehr exakter, gründlich durchgearbeiteter und bestimmter und es werden hier Mittel als festgelegte Begriffe, Wendungen und Formulierungen verwendet, die nicht viel am Kontext abhängig sind.

Die Erscheinungen „Thema“ und „Rhema“ werden immer wieder wiederholt. Sie sind neben der Wortfolge und der richtigen Interjektion ein wichtiger Mittel um den Sinn der komplizierten Strukturen richtig begreifen zu können. Die Reihenfolge der Wörter (also die Wortfolge) in einem Satz ist nicht zufällig oder beliebig, aber wird durch bestimmte Regegsätze geregelt, vor allem was den Inhalt der Mitteilung betrifft. Jede vollständige Aussage ist von Kontext oder Situation abhängig, in der sie eingesetzt ist. Diese Aussage ist auf zwei Teile zerlegt und das sind die vorher erwähnten Thema und Rhema. In dem administrativen Stil kommt in Frage nur die Wortfolge, die eine objektive Wortfolge ist, also von Thema zur Rhema geht. Das heißt, dass das Thema in dem ersten Satz zum Rhema in dem zweiten Satz wird.

Dieser Genre wirkt sehr unpersönlich, weil bei dem Schreiben von administrativen Texten werden meistens Verben im Plural, die in der ersten Person stehen, angewendet. Diese Erscheinung wird als der „Authorische Plural“ beschrieben. Es handelt sich um Konstruktionen, die eine Geltung des allgemeinen Objekts haben, d. h. dass es um „ich“ aber auch „Sie“ und „jeder anderer“ gehen kann. Deshalb eignet sich der Authorische Plural vor allem im Sätzen, die in einem administrativen oder fachlichen Text vorkommen. Üblich sind auch Formulierungen als : wie wir schon sagten, wir kamen zu der Meinung, es kommt uns wahrscheinlich vor, wie wir schon vorher erwähnt haben usw.

Die administrative Sprache hat ihre bestimmte Gesetzlichkeiten. Der maximalen Genauigkeit ist mit der Anwendung von rechtlichen Begriffen erreicht, ganz verdrängt wird die Vorstellungskraft und Emotionalität, d.h. es werden keine subjektive und sprachliche Elemente verwendet.

Zu weiteren charakteristischen Merkmalen gehört also die Objektivität, ein abstrakter, unpersönlicher Charakter und eine Klarheit des Textes. Von der sprachlichen Seite betrachtet, wirkt der administrative Stil eigentlich monoton, trocken und Emotionalitätslos aus. Die Vorstellungskraft tritt nur selten vor.

Die geschriebenen administrativen Artikel sind präzise durchgearbeitet, sie haben eine Tendenz komplizierte syntaktische Satzverbindungen und Satzgefüge zu bilden, wobei auch häufig Absätze und Artikel erscheinen. Eine inhaltliche Anknüpfung ist es möglich auch mit Hilfe der graphischen Mitteln auszudrücken, z. B. Kapitel, Paragraphen und verschiedene Schriftarten. Die Sprachliche Information kann auch durch geeignete Anwendung der metalinguistischen Äußerung ergänzt werden z. B. Formeln, Tabellen, Schema und Symbolen. Dies sind die Träger der maximalen Kürze , und fachlich gesättigten Informationen.

Eine Sonderstellung nehmen in dem administrativen Stil Termine ein. Die verleihen dem Text an Genauigkeit, Eindeutigkeit, der Text ist etabliert, unabhängig am Kontext und beinhaltet keine unerwünschte Modalität und Expressivität.

Weil der lexikalische Fond der Sprache nicht unerschöpflich ist, werden manche Fachausdrücke in der Umgangssprache verwendet aber dies geschieht unter der Bedingung, dass sie nicht ihrem fachlichen Sinn verlieren.

Wie wir sehen können, überwiegt eine nominale Äußerung (Substantive, Adjektive) und sehr oft kommt es in z. B. in der tschechischen Sprache zur einer Rechtsposition der Adjektive, wobei sie auch in der Linksposition stehen können. Die Rechtsposition ist für die tschechische Sprache charakteristisch und wird durch ein kongruentes Attribut repräsentiert.

In der letzten Zeit steigt erheblich die Tendenz der Internationalismen, die sich vor allem in der rechtswissenschaftlichen Sprache durchsetzen.

Die größte Unterschiede können vor allem in der Struktur der drei gewählten Sprachen gesehen werden. Ein administrativer Stil operiert vor allem mit abstrakten Formulierungen und Fachausdrücken, die aber so gebaut und verwendet werden, dass sie dem Leser die gelesenen Informationen erleichtern sollen und zu einer klaren und eindeutigen Schlussfolge führen sollen. Das spiegelt sich in der Bemühung um Konkretisierung, Verständigkeit und Eindeutigkeit und der Wahl der syntaktischen, morphologischen und lexikalischen Mitteln, die im Text benutzt werden. Den Vorrang haben Abschriften oder Erklärungen der Termine, eventuell werden gleichzeitig Termine und Abschriften verwendet. Weniger werden exakte und zu spezielle Definitionen benutzt.

Der Satzbau ist in den administrativen Stil, wie schon vorher erwähnt, spezifisch. Es handelt sich vor allem um Kondensation, Kompaktheit und Einklemmung des Textes.

In der **Tschechischen Sprache** wird dieses erzielet durch z. B. „, přechodníky“

z. B.

Odrážejíc vůli občanů a států Evropy vytvářet společnou budoucnost

Die in der **Deutschen Sprache** durch Partizip II. ersetzt werden

z. B.

Geleitet von dem Willen der Bürgerinnen und Bürger und der Staaten Europas

Und in der **Englischen Sprache** durch eine unfinite Konstruktion ersetzt
Reflecting the will of the citizens and States of Europe to build a common future

Weiter ist dieser Stil charakteristisch durch Konstruktionen, die andere Satzglieder ergänzen oder näher bestimmen

in **Tschechischen Sprache** – durch die Adjektive

z.B.

Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin

In Deustch – durch die Funktion der Prädikative

z. B.

Die Werte, auf die sich die Union gründet, sind die Achtung der Menschenwürde, Freiheit, Demokratie, Gleichheit, Rechtsstaatlichkeit und die Wahrung der Menschenrechte einschließlich der Rechte der Personen, die Minderheiten angehören.

Und in Englisch - haben Funktion der Objekte

z. B.

The Union is founded on the values of respect for human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law and respect for human rights, including the rights of persons belonging to minorities.

Ein weiterer charakteristischer Merkmal ist seine Übersichtlichkeit und Kürze, es werden Einleitungsworte ausgelassen, und zur einer Anwendung kommen häufige Aufzählungen.

Z.B.

In Englisch-

The Union is founded on the values of respect for human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law and respect for human rights, including the rights of persons belonging to minorities.

In Tschechisch –

Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin.

In Deutsch

Die Werte, auf die sich die Union gründet, sind die Achtung der Menschenwürde, Freiheit, Demokratie, Gleichheit, Rechtsstaatlichkeit und die Wahrung der Menschenrechte einschließlich der Rechte der Personen, die Minderheiten angehören.

In der deutschen Sprache wird dieses erzielt dank der Normalisierung. Das ist ein Prozess, der ein Verb oder Adverb zu einem Nomen umwandelt.

z. B.

schlafen – das Schlafen

rechnen – das Rechnen

Weiter werden syntaktisch komplizierte Satzgefüge formuliert. Wie in der deutschen auch in der tschechischen und englischen Sprache treten Satzverbindungen und Satzgefüge oft vor. Nebensätze, die oft in einem Satzgefüge vorkommen sind in der Regel Relativsätze, die einen adjektivischen Charakter haben.

In Deutsch

z. B.

Die Union steht allen europäischen Staaten offen, die ihre Werte achten und sich verpflichten, sie gemeinsam zu fördern.

In Englisch

z. B.:

The Union shall be open to all European States which respect its values and are committed to promoting them together.

In Tschechisch

z. B.

Unie je otevřena všem evropským státům, které ctí její hodnoty a zavazují se je společně podporovat.

Jede Sprache hat ihren charakteristischen Grundriss, der in den administrativen Stil angewendet wird. Hier sind die wesentliche Beispiele der jeweiliger Sprache:

In Englisch:

- Passiv

z. B.

The Union shall be open to all European States which respect its values and are committed to promoting them together.

- Konstruktionen mit Gerundium

z. B.

Reflecting the will of the citizens and States of Europe to build a common future

- festgesetzte Wendungen

z. B.

The Union shall coordinate..... (the policies)

The Union shall offer..... (its citizens an area of freedom)

The Union shall work..... (for the sustainable development)

It shall combat..... (social exclusion and discrimination)

It shall respect (its rich cultural and linguistic diversity)

In Deutsch :

- Partizipialkonstruktionen

z. B.,

Geleitet von dem Willen der Bürgerinnen und Bürger und der Staaten Europas

- Infinitivkonstruktionen-

z. B.

ihre Zukunft gemeinsam zu gestalten

ihre Werte und das Wohlergehen ihrer Völker zu fördern.

- syntaktisch komplizierte Satzgefüge und Satzverbindungen

z. B.

Geleitet von dem Willen der Bürgerinnen und Bürger und der Staaten Europas, ihre Zukunft gemeinsam zu gestalten, begründet diese Verfassung die Europäische Union, der die Mitgliedstaaten Zuständigkeiten zur Verwirklichung ihrer gemeinsamen Ziele übertragen.

In Tschechisch

- „přechodníkové“ Konstruktionen

z. B.

Odrážejíc vůli občanů a států Evropy vytvářet společnou budoucnost

- mehrfache Satzglieder

z. B..

lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin.

Als wir deutlich sehen können, hat tschechische Sprache mehr mit der deutschen Sprache gemeinsam als mit Englisch. Diese Tatsache begründet sich auf gleichen oder mindestens ähnlichen Erscheinungen, die Deutsch und Tschechisch gemeinsam haben. Deutsch mit Tschechisch unterscheiden sich zwar mit ihren Syntax, aber die gesamte Struktur weicht nicht viel von diesen Rahmen ab, wie es im Vergleich mit Englisch ist. Wie schon vorher erwähnt, tschechische „přechodníky“ werden in der deutschen Sprache meistens durch Partizipialkonstruktionen oder Infinitivkonstruktionen ersetzt. Mehrfache Objekte üben im Deutsch eine Funktion der Prädikative aus.

Aus der lexikalischen Perspektive gesehen, stehen sich Tschechisch und Deutsch auch näher als Englisch. Das wird deutlich bei den verschiedenen Typen der Übersetzungen, weil hier nicht oder nur sehr wenig zu einem Abschwenk von der Bedeutung kommt. Wörter haben in der tschechischen und deutschen Sprache viel mehr einen konkreten Charakter als in der englischen Sprache, wo die Wörter mehr oder weniger eine abstrakten Naturell haben. In Englisch kommt es also viel an dem Kontext auf, in dem die geschriebene Darlegung eine wichtige Rolle spielt.

Wo die tschechische und englische Sprache auseinander geht, dort steht sich die englische und deutsche Sprache wieder näher. Dieser Fakt ergibt sich nicht nur aus der gleichen Sprachfamilie, von welche beide Sprachen abstammen, aber auch in einer ganzen Reihe von anderen Erscheinungen. Aus dem syntaktischen und morphologischen Aspekt betrachtet, stehen sich zwar Tschechisch und Deutsch näher, dank der Deklination und Konjugation, die die englische Sprache vermißt, aber was die syntaktische und morphologische Aspekte angehet, ist es gerade umgekehrt. Auch wenn die beiden Sprachen, Deutsch und Tschechisch, den Sprachschatz größtenteils von Englisch

übernehmen, hat Deutsch auf Grund der gleichen Sprachfamilie zur Englisch näher als tschechisch.

In allen drei Sprachen kommen häufig passive Konstruktionen und Umschreibungen vor, die auch neben den anderen genannten Erscheinungen die charakteristische Symbole des administrativen Stiles sind.

Použitá literatura

- (1) Benešová Radka, Základy německé morfologie, České Budějovice 1996
- (2) Buscha Helbig, J: Deutsche Grammatik, Langenscheid, Leipzig 1992
- (3) DUDEN, Dudenverlag, Mannheim 2003
- (4) Dušková Libuše a kol.: Mluvnice současné angličtiny, Academia, Praha 1988
- (5) Povejšil Jaromír, Mluvnice současné němčiny, Academia, Praha 1987
- (6) Tomášek Michal, Čtyřjazyčný právní slovník, Maklu Uitgevers, Antwerpen 1987
Přeloženo a vydáno v Codex, Praha 1997
- (7) <http://www.canoo.net>
- (8) http://europa.eu.int/constitution/index_de.htm
- (9) <http://de.wikipedia.org/>